Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Mercuriale Joannis andree

Johannes <Andreae>

Uenetijs, 8.VIII.1499

[Littere E]

urn:nbn:de:bsz:31-323789

Visual Library

arbitratu titij ius ſignificat ⁊ ideo in ſeruū nō cadunt eadē
rōne idē concludamus ꝺ tali excōicato vbi vis nō inferatur
littere ſi.n.ad ius pertiet arbitrari ⁊ excōicatus q ſancte ec
cleſie cōione priuatus eſt iuris vel legū participium habere
nō ꝺʒ in autē.coll' viij.de priuil'.dotis p totū.ergo arbitrari
non poterit.ſʒ ad auten.reſpōderi ſolet ꝙ in heretico loqui
tur ſed excōicatus heretic⁹ di.iij.q.i.quod autē ſcdʒ ad hāc
partē facit voluntaria ꝯpromittentiū ſubmiſſio qbus minus
fauendū ē ꝗ̃ʒ neceſſario aliquid agētibus iuxta exēpla no.ſ.
eo.li.de offi.delega.ab arbitris ⁊ ex h̄ īfertur culpa cōionis
ex qua cum debeatur pena non debet ꝓuenire comodum
de dona.inter. vi.⁊ vx.l.⁊ ſi neceſſe.cum concor.que cōio-
nis culpa ita vrget in arbitratore ſicut in arbitro ⁊ iudice ꝺ
quibus non dubitat'.ꝙ ſi publice excōicati eēnt ipſorūʒ ſnia
non teneret.ſ.de re iudi.ad probādū.ergo idē in arbitrato
re ⁊ fortius h̄ iō dico qꝛ maior ē effectus arbitramenti ꝗ̃ʒ ar
bitrij vel ſnie cum prio ſit neceſſe ſtari ſi ſit equū vel ſaltem
equificatū p arbitriū boni viri.in illis v̄o non ſic qꝛ i arbitrio
ſatis ē penaʒ ſolui ⁊ a ſnia pōt appellari ⁊ pōt per nouas ꝓ
bationes releuari virtus ⁊ retractari ſnia de teſti.fraternita
tis de fide iſtru.cū ioānes. ¶ Tertio cōſtat ꝙ hi qui n̄ ſunt
de corpore eccleſie facile ſūt infeſti his q ſunt ītra eccleſiā ⁊
iō ſuper illos poteſtas iudicandi vel officia gerere ꝓhiben-
tur.liiij. di.nulla de iude.cum ſit ⁊.c.pſt.⁊.C.de iude.l. vlt.ſʒ
arbitramentū eſt officium vel poteſtas iudicādi que facile
poſſet alteram vel vtrāqʒ partē offendere ergo p̄cauēdum
ꝙ euenire poſſet ꝺ ſer.non or.c.j. ¶ Quarto ſi pōderemus
diuerſos actus vel officia a quibus excōicati ꝓhibent' facile
fatebimur ꝙ fortius vrgebit ratio eos ab arbitratu ꝓhibe-
ri.Cōſtat āt qꝺ excōicatus nō ipetrat reſcriptū.ſ.eo.li.ꝺ re
ſcrip.c.j.nō agit.nō reconuenit.nō accuſat.non denūciat.pa
tent p ordineʒ de iudi.itelleximꝰ de excep.cū iter in fi.iiij.q.
j.c.j.⁊.ij.de accu.cum dilectus.nec per ſe vel p alium iuriſdi
tionē exercet de ſup.ne.pla.c.j.⁊ de offi.vica.c.j.ſ.eo.li.Iteʒ
repellitur a patrocinādo ⁊ teſtificando ēt in foro ciuili.ſ.e.
li.de ſen.excōmu.decernimus que ſatis facit ⁊ eo.ti.lʒ in fi.ꝓ
curatorē nō ꝯſtituit nec cōſtituit' de ꝓcur.c. vlti.de proba.
poſt ceſſionē nō petit executionē ſnie ꝓ ſe late.ſ.eo.li.de ex-
cep.pia in fi.⁊ no.de re iudi.iter mon.circa mediū tertie glo.
ꝙ arbitros iuris non eligit. Item nec alias cōpromittit vt
no.Guil.i ſpe.de arbitro.§. reſtat in fi.⁊ vide ꝙ ibi dicā.Si
iſta minora nō pōt multominus pōt arbitrari cū ergo excōi-
catio repellat a cōibus ⁊ ciuilibus ⁊ legitimis actibus vt in
pre.c.pia in p̄n.⁊.c.lʒ i fi.ſiue iſte actus ſit cōis ſiue ciuilis vl'
legitimus i excōicatum nō cadet ex q̄ inchoauimus.multa
alia a qbus expſſe repellit' excōicatꝰ collige de or.ab epo.c.
ij.de ſen.excō.cū illorū de ap.cōſtitutus.i.ſ.de eta.⁊ q̄li.cuʒ
bone de dolo ⁊ cōtu.veritat] in fi.lx.q.j.c.j.⁊ vl.ꝺ cle.excōi.
poſtulaſtis ⁊.c.ſe.ſ.e.li.ne ſe.va.c.vni.⁊ aliq̄ collige ex his
q pꝰ Inn.⁊ Hoſti.ſcripſi ꝺ excep.cū iter.⁊.c.ſignificauerūt.
¶ Quinto legiſte eqperant excōicatū ei cui interdictū eſt
aq̄ ⁊ igni.vt no.inſti.de cap.l.i.§.mior.ff.ꝺ pen.l.ij.§.i.cuius
loco ſuccedit hodie deportatio.ff.ad.l.iuli.pecu.l.iij.ſed hi
pdūt q iuris ciuilis ſt.ff.ꝺ iniuſto rup.teſta.l.ſiqs exhereda
to ergo arbitrari nō poterit qꝛ ē actus ciuilis maxime qꝛ ex-
cōicatio maior pena videtur ꝗ̃ʒ illa.C.de apoſta.his q ſcāʒ.
¶ In contrarium p̄ncipaliter inducitur de hēti.excōicatus
§.credentes cuius verba ēt ad litterā hētur in auten. cre-
dentes.C. de hēti.p que pʒ ſolū poſt annū publica ⁊ ciuilis
officia interdici excōicato ⁊ tūc ſolū cū excōicatus fuit pp
cām heſis. ¶ Scdo ſic: Iudei q non ſunt nec fuerūt de cor
pore eccceleſie ⁊ cū qbus chriſtiāi i ſeruitio habitare nō dn̄t
de iude.ad h̄ ⁊.c.⁊ ſi iudeos.tn̄ pn̄t arbitrari vt.C.ꝺ iude.l.
iudei.fortius excōicati q fuerun de corpore eccleſie adhuc
ſūt de corpore ex habitu ⁊ radice.ſ.ſacramenti baptiſmi qꝺ
nunꝗ̃ʒ admittit' de diuor.quāto. ¶ Tertio cōtra ſuperius i
ducta de ꝓhibitis excōicato iducitur ꝙ m̄lta ſunt pmiſſa ex
cōicato q̄ ſaltē facta valēt nā valet carnale matrimoniuʒ ab
excōicato ꝯtrū de eo q duxit in ma.ſignificaſti:ordinis cara
cterē cōfert ⁊ recipit ⁊ tʒ ipſius ꝓfeſſio.h̄ patēt de ordi.ab
epo.c.ij.ꝺ ſen.exco.cū illorū oēs iudiciales actus q defenſi
onē reſpiciūt licite exercet de calūnia ⁊ veritate iurat ⁊ ad il
la licita ꝓcuratorē conſtituit appellat appellationē ꝓſequi
tur ⁊ ſuper illa iudices ipetrat h̄ probātur de iudi.itellexi-
mus ꝺ excep.cū iter.vbi no.⁊.c.dilecte.⁊.c. ſignificauerūt ⁊
.c.fi.pōt ēt certo caſu teſtificari ⁊ iuriſditionē exercere vt pʒ
.ſ.eo.lib.de hēti.in fidei.⁊.c.ſequēti cononicos recipit ꝺ re
ſcrip.capitulū de prebē.pro illorum.Item contrahit ⁊ ex cō
tractu obligatur de ſen.excō.ſi v̄e.xi.q.iij.quantū multos ſi.
mirū ergo ſi arbitrari pōt an v̄o p̄ſcribat vl' ſibi p̄ſcribat' vid
qꝺ ſcripſi de off.delega.prudētia.§.ſexta i gl. not.hic Inno.
¶ Quarto habeantur ꝓ repetitis ex illis multa q̄ induxi.
ſ.eo.li.de ſen.exco.decernimus ad ꝓbandū excōicatū poſſe
teſtari. ¶ Quito q̄ poſt Inno.ſcripſi ꝺ iureiur. quitaual'.i
glo.magna per totum vbi potiſſime videtur innui ꝙ arbitra
mentum ſit quoddā extraiudiciale. ¶ So. puto per prima
iura arbitramentū qꝺ ſit per modum laudi vel ſnie non va-
lere ſi per publice excōicatum factum eſt nec etiam ſtatuiſſe
tale compromiſſum facit ad hec vltra predicta quod ſcripſi
poſt Compo.de vno ex pluribus compromiſſarijs datis ad
eligendum publice excōicato de elec.in cauſis ſuper glo.er
go ſi in fi.⁊ quod no. archi. ij.q.vj.a iudicibus ſuper.i.glo.
quando vero dicat' publice excōicatus vide no.de ſepul.c.i.
in vi.glo.in cle. ¶ Ad allegata in fi.reſponde illa vera quā
do arbitrator eſſet ſimplex mediator vl' ꝓxoneta:ex cuius or
dinamento partes ad inuicē cōponerent ita ꝙ contractus
confirmaretur ex ipſarum partium cōpoſitione non ex arbi-
tramento vel pronūciatione illius.Ad §. cedētes concedo
argumentum quo ad quedā de ibi expreſſis ſed non quo ad
oīa qꝺ quiſqʒ ſtudens bene aduertens intelligit.dec.aūt ad
probandū non requirit lapſum anni vnde quo ad caſum no
ſtrum ſufficit illum publice excōmunicatum etiam infra an-
num.⁊ eſt ſimile qꝺ ſcripſi de cler.non reſi. ex tue ſup verbo
remoueat .Ad.l.iudei reſpondeo ꝙ iudei non ſunt hoſtes
noſtri ⁊ in ſuis ſuperſtitionibus per eccleſiam ⁊ imperium
tollerātur vt ibi.⁊.xxiij.q.viij.di' par.de iude.ſicut iudei. vi-
uentes ergo iure romano inter ſuos arbitrari poſſunt vt ibi
⁊ licet ipſorum ſecta ſit reprobata ita ꝙ illi legari nō poſſet
.C.eodem ti.l.i.ſingularibus tamē poſſet legari.ff.de re.du.
cū ſenatus.Ad allegata.iij.pʒ reſponſio.de matrimonio pri
mo qua illud inter infideles contrahitur de conſang.⁊ affi.
de infidelibus de diuor.quāto.de ordine facit pro ⁊ contra
qꝛ valet quo ad caracterem ſed non quo ad executionem ꝙ
poſſit ſe ofēdere non mirum vt in.c.intelleximus in fi . Capi
tula de hēti.ſ.eodem li.faciunt pro quia ſpeciale in cauſa fi
dei ergo eius conrarium regualre.

¶ Regule iuris ciuilis huius littere. D. ſunt he.

Diuus pius reſcripſit eos qui ex liberalitate con
ueniūtur i id qꝺ facere pn̄t condēnādos.
Domum ſuam reficere vncuiqʒ licet dum non officiat
inuito alteri in quo ius non habeat.
Donari videtur quod nullo iure cogente conceditur.

Dque ſiunt xxvj.nō ſpectāt
⁊ hoc ꝯſtat.fac
.ff. de re iudi. contumacia.§. contumax
nō videtur.vbi vero dubitatur tenetur
qs ire allegaturus priuilegium.ff.de iu
dici.ſiquis ex aliena ſecundum Dy.qꝺ
dic vt no.de accu.veniens in glo.fi.
¶ Prima glo.dixit vnde ſumpta ⁊ ponit exēpla. ſecundo
dicit regulam ēt in bono quod ſit habere locum ⁊ quod lo-
quitur in al'. iudic. tertio querit ⁊ ponit duas opiniones
contrarias. quarto contrarium ſoluit.quinto dicit i ſpiritua
libus q̄ pendent ab ordine non loqui regulā.
¶ In.i.glo. ibi factum a iudice.ſequitur quod ad officiuʒ
eius nō pertinet ratū non eſt.⁊ ibi ſancimus.donatio vltra le
gitimū modum non inſinuata irritat' in eo quod eſt reſiduū

Mer.Jo.and. c

⁊ ibi.§. ſi plures.cuiꝰ caſum hẽs in pre.dec.j. de arbi.
¶ In gl.j.ibi iuſ dicere.Dy.ponit exẽplũ ĩ eo qui dedit tu
torem ſubiectũ vel alicui pupillo ſibi non ſubdito.ff.de excu.
tu.l. ſcire oportet.§.ſi.de tu.⁊ cu.da.ab his.l.iuſ dãdi.⁊ ibi
nõ dicitur iudex.allegat Jo.mo.ff.de legi.tu.l.inteſtato.⁊ ſi
ſui.vẽdicetur loci.§.cõpetit.⁊ ibi decẽ tãtũ põt.quid ſi be
ne poterat iudicare ð.xx.ſed petebãtur ſola.x.⁊ cõdẽnauit
in.xx.pro ⁊ contra.quod ſequitur in glo.vt ſic ſit idẽ nõ poſ
ſe ex limitatiõe iuriſditiõis ⁊ ex limittatiõe petitiõis.Ja.de
are.vtroqꝫ caſu tenet opniõnẽ Jo.⁊ accur.qua ſupra ipſiꝰ
iuriſditionẽ ſit qð petitũ nõ fuit.ff.cõi di.cũ fundus ⁊ ibi ac
cur.q̃ tñ contrariũ no.C.de re iudi.l.ij.⁊ dicam ibi ⁊ Lau.⁊
Guil.i.ſpe.de ſen.ꝓba.§.iuxta ver.Item ꝙ ẽ nulla rõne q̃
titatj.⁊ oĩo vide quod ibi dicam.⁊ ibi in ỽ.ſe.tractaꝛ quid ð
indiuiduo.huic opinioni cõcordat quod no.bar poſt Tau.
in dñicali.lxviij.vbi tenet ꝙ ſi delegatus miſſo in poſſeſſio-
nẽ in reali adiudicat anno finito poſſeſſionẽ ⁊ proprietatem
tenet ſententia in poſſeſſione licet non teneat in proprietate
per iura hic allegata ⁊ ibi indulgentia.ſecundum vnã lectu
rã ibi notatam.⁊ ibi in vltima glo.⁊.ð.de conſue. quanto.

b **Ec regula** facit ad queſtionẽ hic di-
ſputatam per fratrẽ Uber
tum que ſic proponebatur epõs vꝉ alter ſuperior
precepit vel ſtatuit ꝙ pp honeſtatẽ melius con
ſeruandã nulla mulier in loco ſue iuriſditiõis vtatur orna-
mẽtis fucati coloris ſiue auri ⁊ argẽti vel gẽmarũ vltra cer-
tam q̃ntitatẽ ſeu longis veſtibus vltra certã mẽſurã contra
facientẽ excõicauit.q̃ritur vtrũ q̃libet cõtra faciens hãc pe-
nã icurrat. ¶ Diſputationẽ aũt ⁊ ſolutionẽ que ſatis pla-
cent ad litterã hic ponã.ad materiã tamen videre potes qð
ſcripſi ne cle.vel mo.ſuper rubrica. ¶ Inducentur aũt qn-
qꝫ rões ad affirmatiuã ⁊ tollitur vnũ obſtaculũ.ſcðo ad ne
gatiuã allegat quinqꝫ.tertio ponitur euidentiale ⁊ ſoluitur
qð diſtinguendo. ¶ Quod ergo quelibet contra faciens li
getur ſic probatur iuxta h̃ epiſcoporũ precepta quẽlibet ad
obediendũ ligant quod ſi non fecerit punitur ſed hoc epi
ꝑceptũ eſt iuſtum ergo ligat ⁊ contra faciens penã incurrit.
maior patet de maio.⁊ obe.ſiquis venerit ⁊.c. oẽs ꝑncipes
de ſen.exco.a nobis.i.xj.q.iij.autj.vobis ⁊.c.ſe ⁊.c.oĩs chri-
ſtianus.mior autem vꝫ ꝙ hoc preceptũ ſit iuſtũ ex pluribus
põt probari.illud eni ꝑceptum eſt iuſtũ qð diuine ſcripture
cõcordat:ſed hoc preceptũ ſcripture diuine.ſ.doctrine apo
ſtolorũ cõcordat immo ð ea ſumiꝛ ergo ⁊c.maior de ſe patꝫ
⁊ probatur.ix.di.p totũ.x.di.nõ licet.xj.di.catholica ⁊.c.vlt.
xij.di.ꝑceptis.xxxvij.di.relatũ.lxxxiiij.cuꝫ ĩ ꝑterito.xj.q.iij.
tunc va.xxiiij.q.i.manet.mior bene probatur.i.Petri.iij.c.
vbi beatus Petrus mulieribus loquẽs ſic dicit.q̃rum non
ſit extriſecus capillatura neqꝫ circũdatio auri neqꝫ idumẽti
veſtimentorũ cultus.⁊.i.ad Timoth.ij.c.de mulieribus ſcri
bitur ornantes ſe in tortis crinibus aut auro aut margaritis
aut veſte ꝓcioſa. ¶ Secundo ſic.illud preceptum eſt iuſtũ
⁊ ideo obſeruandũ qð inhoneſtatem prohibẽs ad honeſta
tem reducit.ſꝫ hoc ẽ tale ergo ⁊c.maior ꝓbatur.iiij.di.erit ãt
lex in moribus ei noſtris ⁊ ẽt in iure non ſolũ attendiꝛ iuſti-
tia ſed honeſtas ideoqꝫ multa ſunt que licet ſui natura in le-
ge iuſtitie non ſint mala prohibentur tñ pp honeſtatẽ ð vi.
⁊ ho.cle.clerici officia.ad hoc de ſpõ.iuuenis ⁊.c. ad audiẽ
tiam.xxxv.q.iij.porro.immo etiam in votis attẽditur hone
ſtas.extra de voto.magne.ibi quid deceat ſecundum hone
ſtatem ⁊c.minor ſatis patet qꝛ ornatus talis mulierũ ad in-
honeſtatem ⁊ vanitatem tendit de conſe.di.v.fucare colori
bus.vnde Ber.in apoſ.dicit ex cordis theſauro ſine dubio
procedit quod foris apparet vitiorum vanum cor vanitatis
notã igerit corpori ⁊ exterior ſuperfluitas interioris vanita
tis indicium eſt.preceptum ergo h̃ prohibens ad honeſtatẽ
reducit ergo iuſtũ. ¶ Tertio ſic.illud ꝑceptum iuſtum eſt
qð prohibet id quod eſt peccatum vꝉ prouocatiuũ peccati
ſed talis ornatus mulierum eſt peccatũ ⁊ prouocatiuũ pec-
cati.ergo preceptum illud prohibẽs iuſtũ eſt. ꝙ prohibitio
peccati ſit iuſta probatur de conſti.nã cõcupiſcentiã.ð offi.
di.c.j.iij.di.oĩs lex.⁊ꝑ.c.j.ix.di.xxiij.di.ꝓhibete fratres.xj.
q.iij.iperatores.ij.q.j.mlti.lxxxiij.di.p totum.xxiij.q.iiij.ec
ce.⁊.q.vj.qð errauerat cum ſi.imo iuſtius prohibetur malũ
quã precipitur bonũ qꝛ nemo inuitus benefacere compelliꝛ
ſed male facere prohibetur.xxij.q.v.ad fidem.Quod ãt iu-
ſte prohibeatur eatꝫ illud qð ꝓuocat ad peccatũ probari
põt de vi.⁊ ho.cle.vt.clericorũ de coha.cle.⁊ muli.c.j.xxxij.
di. interdixit. xxiij.q.iii.eſt iniuſta.C. ſi manci.ita ven.ne ꝓ
ſti.l.vlt.Item ex quo licite prohibetur peccatũ: ꝓhibentur
omnia per que ꝑuenitur ad illud accedat eo.ti.cum quid.ff.
de ſpon.oratio de fideiuſ.cũ lex.quod autẽ ornatus ſeu talis
cultus mulierum ſit quoddam incentiuum ⁊ prouocati-
uũ libidinis ſatj docere poteſt experientia vnunquẽqꝫ.natu
raliter.n.plus appetiꝛ pulchra q̃ difformis ornata q̃ iculta
vt no.xiij.q.vlt.cõcordat illð Prouerbi.vij.c.Ecce mulier
occurrit illi ornatu meretricio preparata ad capiẽdas aias
vñ Hiero.ad nepotianũ. Quid facie chriſtiana purpuriſ-
mꝰ ⁊ ceruſa quorũ alterũ eſt rubor genarum ⁊ labiorũ q mẽ
titur alterum cãdor eſt oris ⁊ colli q̃ ſunt ambo ignis iuue-
num fomenta libidinum ⁊ impudice mentj idicia.fuit ergo
preceptum bonum ꝙ carnali cõcupiſcentie viam ꝑcludit ne
mors ingrediatur per feneſtras noſtras.xvi.q.ij.viſis.cum ñ
ſolũ malo ſed ab omni ſpecie mali precipiat apꝉus abſtineꝛ
extra de vi.⁊ ho.cũ ab omni. ¶ Quarto ornatus taꝉ nõ ſo-
lum eſt prouocatiuꝰ peccati ſed ẽt p ſe vꝛ eẽ peccatũ qꝛ ẽ ꝯ
preceptũ diuine legiſ.ſ.contra doctrinaꝫ apoſtolorum vt.ð.
Itẽ cõtra euangelium Luce.xvj.c.vbi diues q iduebaꝛ pur
pura ⁊ biſſo ſepultus dꝛ in infernũ de quo Greg.ſi cultus
precioſarum veſtiũ non eſſet ĩ culpa ſermo dei nõ tã manife
ſte expmeret ꝙ diues idutus purpura ⁊ biſſo ðſcẽdit ad iſe
ros ⁊ no.xxj. q.iiij.ſumma.Quod ẽt bene probatur auctori
tate beati Cypriãi qui ſuper pria epiſtola Petri vbi ſupra
de talibꝰ dicit.Serico ⁊ purpura idute chriſtũ ſincẽ induẽꝛ
non pñt auro ⁊ magaritis ornate ⁊ monilibꝰ ornamẽta men
tis ⁊ corporis perdiderũt hoc ãt eſſe non põt niſi per pecca
tum mortale.Itẽ dicit idẽ Cyprianus in libro de habitu vir
ginũ non uirgines tñ aut viduas ſꝫ etiã nuptas puto ⁊ oẽs
oĩno feminas admonẽdas ꝙ opus dei ⁊ facturã eius ⁊ plaſ
ma alteraꝛ nullo mõ debeãt adhibito flauo colore vꝉ nigro
puluere vel rubore quolibet linimento naturam corrupente
medicamine.⁊ poſtea infra ſubdit manus deo inferiunt qñ
id qð ille formauit reformare contendunt impugnatio iſta ẽ
diuini operis ⁊ ꝑuaricatio veritatis.deũ videre nõ poteris
quãdo occuli tibi nõ ſunt quos ille fecit ſed quos diabolus
infecit:dei inimico te computa cum illo pariter arſura.ſꝫ hoc
alicui non debetur niſi ꝓ mortali peccato ergo talis ornatus
eſt mortale peccatũ.hoc bene aſſerit aug.ad poſſidoniũ de
ꝯſe.di.v.fucare coloribus.bene facit.iiij.Regũ.ix.c.vbi de-
teſtabilis mulier illa Jezabel pinxit occulos ſuos ſtibio ⁊ or
dinauit caput ſuũ q̃ ð turri ꝑcipitata eſt.⁊ Hiero.ad nepoti
anũ ornatus ille nõ dñi eſt velamen iſtud antixpi eſt q̃ fidu-
cia erigit ad celũ vultum quẽ conditor nõ cognoſcet.
¶ Quinto excõicatio ligat vbi adijciꝛ actui cuiꝰ diſpoſitõ
pertinet ad poteſtateꝫ ſeu iuriſditionem eccleſiaſticam ſed
hec excõicatio ẽ talis.adijcitur.n. ornatui ſeu habitui mulie
rũ. ergo ⁊c.maior ſatis ẽ no.mior ỽo.ſ.ꝙ talis actus vꝫ orna
ri vel tali habitu propter honeſtateꝫ ſeruandam nõ vti man
dare pertineat ad eccleſiam ſatis patet extra de iude.in non
nullis.xxx.di.quecũqꝫ ⁊.c.ſi qua mulier.qð traxiſſe videtur
originem a.l.diuina.legitur enim deutero.xxij.c.non indua
tur mulier veſte virili nec vir veſte muliebri.⁊ apꝉs mulieris
habitum diſpoſuit.i.ad Corth.xj.vir orans aut profetãs ve-
lato capite deturpat caput ſuum mulier orans aut ꝓphetãs
non velato capite deturpat capð ſuum:⁊ infra ſi vir coman
nutriat ignominia eſt illi.mulier vero ſi comã nutriat gloria
eſt illi qm̃ capilli ꝓ velamine ei dati ſunt ad hoc. xxj.q.iiij.
epſcopi:Sꝫ nec defenditur mulier ẽt ſi maritꝰ ei ꝯriũ ꝑcipi
at quod ſic probatur.vbicũqꝫ in cõtrarijs ꝑceptis maior po
teſtas incurrit ſemper eſt obediendum maiori potius q̃ mi
nori hoc bene probatur.viij.di.que contra. xj.q.iii.qui re-
ſiſtit

ſiſtit.ſed certum eſt q̄ maioꝛ eſt epiſcopus q̄ maritus: quia
pꝛelatus ē viri.xj.q.iij.ſi autē vobis ergo magis obediet mu
lier epiſcopo ꝛ eius ſtatuto q̄ marito cōtrariū mandanti.
¶ In contrariū ſic pꝛobatur non valet ſtatutū vel ſnia ali/
cuius ſuper eo quod ad eū ſiue ad eius officium nō ſpectat.
ſed oꝛnatus mulierū vel modus oꝛnandi nō ſpectat ad epm
ergo ſup eo non pōt aliqd ſtatuē vel diſponē.maioꝛ pꝛoba/
tur.h.ꝛ.xcvj.di. bene qdē ꝛ nō.xj.q.iij.in fi.minoꝛ pꝫ qꝛ oꝛ
natus mulierū ſolius viri arbitrio vꝛ eſſe pmiſſus de conſe.
di.v.fucare.xxxiij.q.v.quod deo.eſt vir imediate capud mu
lieris.e.cā.ꝛ q.h imago.xxxij.q.j.non mechaberis.non ergo
mulier ligabitur ſtatuto vel ſnia que non valet.
¶ Scdo ſtatuta epiſcopoꝛū q̄ abſoꝛbēt iura alioꝛum nō va
lent niſi ipſi quoꝛum ius leditur conſentiāt vel niſi ſaltē ſint
pſentes ꝛ taceant extra de loca.ꝛ con.veſtra. de his que ſi.
a pꝛela.c.pe.ar.de maio.ꝛ obe.c.vlt.ſic etiā ſnia alteri in iudi
cio non exiſtenti nō pꝛeiudicat de re iudi.cum ſup ꝛ.c.q̄uis
cū ſua mā:ſed iſtud ſtatutum abſoꝛbet ius maritoꝛū ad quo/
rum arbitriū ptinet oꝛnatus vxoꝛum ergo nō valꝫ nec mulie
res potuit aſtringere maxie cū non dicatur ꝙ viri conſenſe/
rit. ¶ Tertio lex non debet eſſe talis que ſcādalū inducat
vel alicui laqueum inijciat de reſtitu.ſpo.litteras.xxvij.q.j.d
viduis.ij.iiij.di.erit āt.ꝛ in pemio huius libꝛi.immo pp ſcan
dalū vitandū alīs licita dimittuntur ꝛ phibentur ꝛ qn̄q illi/
licita tollerantur de no.ope.nunci.cū ex iniuncto. co.ti. qui
ſcādalizauerit de vi.ꝛ ho.cle.deus q.de cle.ꝯiu.cū oli de re
gula.c.vlt.xij.di.nos conſuetudinē.iiij.di.deniq̄.l.di.vt cō/
ſtitueref cū ſi.ſꝫ marito ſcādalum infertur cū contra volūta
tem ſuā mulier deponit oꝛnatum in pꝛe.c.quod deo pari.mu
lieri laqueus inijcitur qꝛ pplexa neſcit cui magis obediat
epo vel marito.xiij.di.nerui.ergo tale ſtatutū eſt malum.
¶ Quarto hoc modo.huiuſmodi ſtatuta q̄tū fieri pōt in/
terpꝛetanda ſunt ſꝫ ius cōe extra de conſue.c. cum dilectus.
ſed cōmune eſt quod vxoꝛ potius obediat viro q̄ alteri in
his q̄ de ſuper natura nō ſūt mala.xxxiij.q.v.voluit itaq̄ lex
ꝛ ꝙ oꝛnet ſe ad volūtatem viri in pꝛe.c.qd deo ꝛ.c. fucare.
ergo interpꝛetabimur ſtatutū niſi vir cōtrarium velit cuius
tanq̄ maioꝛis auctoꝛitas intelligef excepta de iureiur. veni
entes.ꝛ epo ſtatuens aliter pꝛeciſe intellexiſſet ſnia tanq̄ er
roꝛē cōtinēs ſm talem intellectū non valeret de ſen.excō.p
tuas ar.eoꝛū q̄ no.iiij.q.v.quiſq̄ in glo.ſed pone.
¶ Quinto ſic pbatur.ppꝛium votum magis eſt obligato/
riū ꝛ magis aſtringit ad ſui obſeruationem q̄ ſuperioꝛis p
ceptū ar.ad hoc.xv.q.j.qui bona.quecūq̄.n.pn̄t pꝛecipi de
ſui natura pn̄t voueri ſed non oīa que poſſūt voueri poſſūt
pcipi.xxij.q.j.integritas.ergo foꝛtius ꝛ amplius eſt votum
q̄ pꝛeceptum. ſed mulier ppꝛium votū fcm̄ ēt de viri licen/
tia non pōt iuſte contra viri voluntatem exequi qd magis vi
def.ergo nec pceptū ſeu phibitiōem vbi ſaltem illud quod
pꝛohibetur alias de ſui natura nō ē malum.hoc aperte pba
tur.xxxiiij.q.v.māifeſtum ꝛ.c.noluit.quod autē talis oꝛna/
tus maxie veſtiū de ſui nā non ſit malus pbaf bene Judith.
x.c.in pn̄.vbi dr̄ de ea ꝙ iduit ſe veſtimentis iocūditatis ſue
tulitq̄ ſandalia i pedibus aſſumpſitq̄ dextrariola ꝛ lilia ꝛ i
aures ꝛ ānulos ꝛ oībus oꝛnamētꝭ ſuis oꝛnauit ſe.ꝛ Heſter.
ij.c.vbi ipſa heſter ſcā ſimul cū alijs vtebaf ad oꝛnatū oleo
myrtino ideſt de myrto ꝛ qbuſdā pigmētꝭ ꝛ aromatibus ꝛ
mūdo muliebꝛi quod ſancte domine nō feciſſent ſi peccatuꝫ
fuiſſet.xxxvij.di.q de menſa.vj.q.i.oīs q.ix.q.iij.lugdunēſis
facit ad hoc qꝛ vſus rerum non ē in culpa ſꝫ abuſus.xli. di.
c.j.ꝛ.c.dicit ꝛ.§.vlt.ꝛ vide in Hiero.ad exuperantiuꝫ.B.ꝛ
ad saluinā.B. ¶ So.ad euidētiā iſtius queſtionis pꝛimo
vidēdū ē vtrū oꝛnatus talis ſit peccatum ad quod vr̄ diſtin
guendū inter oꝛnatum fucationis ꝛ oꝛnatū veſtiū ꝛ talis fu
catio de qua loquitur Cypꝛianus in pꝛedicta auctoꝛitate ſua
de habitu virginū cū ſit ſpecies fictionis ſeu adulterina fictō
non pōt eē ſine peccato vt bn̄ patet p aug.in pꝛe.c. fucare.d
ꝯſe.di.v.non tamē ſemp ē cū peccato moꝛtali ſed ſolū qn̄ ſit
pp laſciuiā vel in cōtēptū in quibus caſibus loqtur Cypꝛi/
anus.Sed tamē ſciendū eſt ꝙ aliud ē fuſcis fingere pulchꝛi
tudinē non habitam qd nō lꝫ.aliud ocultare turpitudinem
ex aliq̄ cauſa.maxime extrinſeca vt ex infirmitate vel huiuſ/
mōi pueniente3 hoc ē licitum.vnde apoſtolus.i. ad coꝛinth.
xij.q̄ putamus ignobilioꝛa eſſe membꝛa his honoꝛē abūdā/
tioꝛē circundamus.oꝛnatꝰ autē alter ſuperfluus vt veſtium
ꝛ huiuſmōi in nō nuptis mulieribus eſt peccatū moꝛtale ſi
ſit ad placendū viroꝛum aſpectibus ꝛ ad ꝯcupiſcendū cum
illud ſit puocare icentiuū peccandi.vn̄ Criſo.de cōpunctio
ne.ſi ſe mulier decoꝛauerit ꝛ ad ſe viſus hominum puocaue
rit extremaꝫ vindictā ſubſtinebit ēt ſi nullā plagā intulerit
venenū.n.obtulit ꝛ ſi nullus fuerit q bibat inuentus. Aut ſi
ſit ex vanitate pp quādā iactantiā vt foꝛte bn̄ indute repu/
tenf ſaltē veniale. ꝯiugata autē ſi ſe oꝛnet ex cāis pꝛedictis
ſimiliter peccat ſꝫ ſi oꝛnet ſe hac intentiōe vt placeat viro ne
p eius cōtēptū labatur in adulteriū poteſt hoc facē ſine pec
cato vnde apoſtolus.i.ad Coꝛinth.vij.mulier q̄ nupta ē co
gitat q̄ ſunt mundi qūo placeat viro.ꝛ Aug.dicit ad poſſi/
doniū.nolo vt de oꝛnamentis auri vel veſtis pperam habe
as in pꝛohibendo ſententiā niſi eos q neq̄ cōiugati ſunt ne
q̄ coniugari cupiētes hi cogitaf q̄bēt qualiter placeāt deo.
illi autē cogitant que ſunt mundi.ſ.quomodo placeant vel
viri vxoꝛibus vel mulieres maritis iocundū.Tho.in ſecūda
ſecūde.q.xxxix. articulo. iij.ex qbus ſic dico ꝙ ſtatutū epī
ex cauſa factū de ſui natura bonū eſt ꝛ valet ꝛ ideo q̄cunq̄
fucis vtitur ſaltē ad fingendā pulchꝛitudinē quā nō hꝫ inci
dit in penaꝫ qꝛ cū fucatio de ſui natura eſt mala merito po/
tuit pꝛohiberi in nec vxoꝛ debet obedire viro.xj.q.iij.nō ſē/
per cū ſi.ꝛ ſic loq̄tur.c.fucare.Circa alia autē oꝛnamenta di
co ꝙ quelibet nō nupta tenetur pciſe obedir ſtatuto.viij. q.
j.ſciendū.xj.q.iij.quid ergo.ꝛ.c.q reſiſtit.xxiij.q.j.qd culpa
tur.qd ꝛ ſi in talibus poſſit eſſe oꝛnatus ſine moꝛtali peccato
ius tn̄ pꝛecepti tranſgreſſionē facit moꝛtalē.xiiij.q.j.qd pꝛe
cipif.Circa nuptā āt dico ꝙ vir ꝯſentit expꝛeſſe vel tacite n̄
pcipiendo cōtrarium aut expꝛeſſe pꝛohibet ne vxoꝛ ſtatuto
obediat.pꝛimo caſu debet mulier ſeruare ſtatutū alias inci/
dit in penā quia tunc nō ſubeſt infraſcriptū ipedimētū quo
ad ſtatuti obſeruantiā nō tenef.In ſecūdo caſu vbi.ſ.vir cō
trariū pcipit quātū i affectu ppꝛio debet velle obedir ſtatu
to ſed in effectu potius obediet viro cuius obediētie imme
diate ꝛ pncipaliter eſt aſtricta contra cuius viri voluntateꝫ
tale ſtatutū in his eam non potuit obligare ſicut aperte p/
baf in.ꝯ.allegatꝭ ꝛ maxime.xxxiij.q.v.manifeſtum. ꝛ.c. hec
imago.ꝛ.c.noluit ꝛ.c.quod deo pari.

Tam qui certus.xxxj.Hy.po
nit exemplum per.l.
ff.de edilf.edic.l.i.§.aiunt ꝛ.§.ſci intelli
gaf ꝛ.l.ſi tamē.§.ei q ſeruū.vbi ēptoꝛ
ſi ſcit vel ſcire dꝫ rei vitium per vendito
rē certificādus nō eſt. ¶ Pꝛima glo.
ponit exempla ſecūdo ſuper de illo qui
certus eſſe debeat.tertio tractat de cāo
nico q ſcit eccleſiā vacare ꝛ allegat ꝯcoꝛ.ad regulā. quarto
arguit ad queſtionem. ¶ In gl.i.ibi:ſed ꝛ ſi pupillus. ſi pa
lam pſcriptū eſt ne cū inſtitoꝛe contrahatur non audif dicēs
ſe ignoraſſe ꝛ ibi denunciaſſe.vide de offi. delega.pꝛudentiā
in.iij.glo.in ſi. ¶ In pꝛima glo.ibi quanto minoꝛis. ſi vero
ignoꝛabat agit ēt ſi vēditoꝛ ſciens ſeruitutem vel vitiū dixit
ſe nolle teneri nomie ſeruitutū vel vitioꝛū h .n. generale pa
ctū nō trahitur ad illa q̄ vēditoꝛ ſciuit.ff.de ac.emp.ꝛ vē.l.
hoc autē.ꝛ facit qd ibi no.Hy. ꝛ dixi poſt vinc.de pe.ꝛ re.
cū infirmitas in ſi.ꝛ vide in ſpec.de emp.ꝛ ven.§.nūc dicen/
dū.v.quid ſi venditoꝛ eq.ꝛ ver.ſequenti ꝛ ibi.l. denunciaſſe.
Hy.hanc legem ſignans p cōtraria ad regulam ſoluit ꝙ in
his quibus neceſſaria eſt denunciatio non ſufficit ſcia vbi ve
ro ſola ſcia eſt de ſubſtantia non requiritur denūciatio i du/
bio pſumēdum eſt potius ſcientiā q̄ denūciationem eſſe d
ſubſtātia cū denūciatio fieri ſoleat vt incertus certificef ad
hoc.ff.de peti.here.item veniūt.§.petitā ꝛ.ff.quod vi.aut clā
qui aliter.§.ſi foꝛte in ſi.ꝛ eſt venerialis.lxviij.ꝛ idem Guil.

in ſpe.de ſta.mo.ver.xxxiij.ꝛ vide.§.quod ibi dicam.

Ec regula facit ad qſtioné quá diſputaui q ſic proponeba
tur.Ad cauſam delegantur duo cum clauſula
ꝙ ſi ambo:alter ex ipſis collega vere impedito
ſed de impedimeto fide non facta ꝓcedit queritur an vale
at ꝓceſſus.¶ Ad affirmatiuá prio ꝛ ad negatiuá ſcdo idu
cam ſex rónes ꝛ opiniones.tertio ſoluens diſtinguam duo
membra ꝛ ſic opiniones cócordabo.¶ Quod valeat ꝓbo
ſatis eſt qd́ is ꝯ qué de veritate criminis inquiritur ſit veꝛ i
famatus licet non prius fiat fides de ifamia vt tenét hoſtié.
Pe.ꝛ ab.de accu.cū oporteat ꝛ.c.qliter ꝛ guil̃.in ſpec.de
inquiſi.§.nūc tractemus.ṽ hoc auté ſcias.ꝛ ſi dicas h̃ vera
in ordinario dico idé in delegato ex quo pars non reſiſtit de
accu.c.ij.li.eo.Sic ibi ſufficit exiſtentia infamie ď qua fides
fieri poſſit ſic ſufficiat exiſtentia ipedimenti de q̃ nunc cū de
ꝓceſſu queriꝛ fides fieri poſſit ad inſtar eius qd́ ď cóſeruato
re dicimus ſat] eſſe ꝙ nunc cóſtet offenſa; quá puniuit fuiſ
ſe notoriá de hoc.eo.ti.c.j.ꝛ vlt.li.eo.¶ Secūdo video ꝙ
quo ad reuocationé attétatorū ſatis eſt ꝙ nūc cóſtet de exi
ſtentia cauſe appellationis interpoſite ante ſententia; q̃ tūc
erat licet tūc de illa nó cóſtiterit de ap.nó ſolū li.eo.ſicut er
go ibi exiſtentia cauſe de qua nūc cóſtat ex tūc abdicauit iu
riſditoné iudicis a quo in iudicé ad qué ita exiſtentia impe
dimenti iuriſditioné tranſtulit in collegá extūc vi clauſule.
¶ Tertio ſufficit exiſtétia reſeruationis vel gratie l; ignore
tur de pre.ſi poſtq̃; ꝛ.c.ſi beneficia.eo.li.
¶ Quarto ſufficit exiſtentia ꝑpetui ipedimēti in prio ma
trimonio l; ď illo nó ſit facta fides vt valeat ſecūdū dummó
nunc de illo fiat fides de eo q du.in matrimon.c.ij.
¶ Quinto ſufficit exiſtentia criminis hereſis paterne vt fili
us extunc céſeaꝛ ſui iuris licet tūc tñ de illa cóſtet de hereti.
c.ij.in fi.li.eo.ita ergo ſufficiatur exiſtentia impedimenti vt ꝑ
illud ex tūc cenſeatur collega ſolus fuiſſe iudex.l; tūc fides
facta non fuerit ſicut ſufficit habere iura in curia l; non exhi
beanꝛ de elec.cupientes.ṽ.electos.ꝛ no.ibi in gl.vlt.ꝑme ꝑ
tis.¶ Sexto ꝓbat hec dec.prudentiá.ſup q̃ plus fundatur
opi.cótraria ná aperte inuit horū alterū ſufficere ꝙ conſtet
de impedimento vel ꝙ cóſtare poſſit ibi vel alias de eodem
canonice cóſtare nó poterit.ergo ex quo nunc cóſtat iudice;
tūc impeditum p; vi clauſule collegá tunc ꝓcedere potuiſ
ſe:ꝛ hác parté t; Inno.in dec.prudentiá.ex quo partes nó re
ſiſtūt.h̃ ét t; in caſu diſſimili archi.cū eadé ró i dec.cū plures
e.ti.li.eo.vt veritate manifeſta cedat opinio.viij.di.veritate.
Qñ nó valeat ꝓbat aperte dec.ſciſcitatus de reſcrip.li.quá
tum ibi reperiꝛ hoc verbu; ꝯſtiterit.Item qꝛ ibi poniꝛ ďter
minatio dummó:q̃ determinatióe nó ſeruata non vꝛ propter
ſolá exiſtentiam impedimenti collegá iu dicem eſſe cui cóue
nit.eo.ti.ſup litteris.ibi ďlegatꝰ poſtq̃; ſibi ſup h̃ fuerit fac.
fi.ꝛ ecótrario ſequereꝛ abſurdū ꝙ delegatus ante ꝑſentati
one; reſcrip.ex quo vere iudex é ꝓcedere poſſet contra id de
ap.ſuper eo.ij.ꝛ in extrauagá.Bonifa.iniūcte.imo nec ſuffi
ceret reſcriptū nūq̃; exhibitū ꝓbari p teſtes ꝫ verá opinio
né quá recitare ſoleo de priuil̃.cum oli.i.ad fi.i.glo.
¶ Scdo vꝛ queſtio cáus in dec.de offi.delega.ſi ꝯ vnu; li.
eo.non.n.ſufficit exiſtétia ipedimēti vel ſuſpitionis collége
vt collega ex vi clauſule in pricipali ꝓcedat niſi ꝑus ꝓnūcia
tū ſit ſup illa:ita nec ſufficit exiſtentia ſuſpitionis vt ꝑ illá im
pediaꝛ poteſtas ſubdelegádi vt.e.ti.iudex in ꝑn.li.eo.
¶ Tertio arguendo de appellatióe tripliciter ꝓbaꝛ ſic.iu
dex appellationis interpoſite ante ſnia; iudex eſt ꝑncipalis
cauſe ſub conditóe.ſ.ſi bene appellatū é ꝛ tñ de illa códitio
ne ꝑus cóſtare d; de ap.vt debitus nec aliter ét de cóſenſu ꝑ
tiū poſſet de ꝑncipali cognoſceꝛ ď fo.cóp.romana.i.rñ.lib.
eo.ergo idem nó ꝓpoſito quo vnus ſolus iudex ſub condi
tione.Ité ad inhibitioné faciendá ꝑ iudicé appellatióis nó
ſufficit negotiū deuolutū niſi cóſtet deuolutū de ap.roma
na.§.ſi vero.li.eo.Ité cum appellatū eſt ad papá i maioribꝰ
caſibus ꝛ appellatiói renūciatu; eſt iudex alias ordiarius é
iudex cáe ſub conditione ſi ſine prauitate ꝓceſſum é ſed ꝑus
de hoc inquiri d; de elec.q̃; uis ꝛ.c.prouida lib.eodé per eū
dem modū pót induci de ſup.ne.ꝑla.c.ſi.li.eo.¶ Quarto
video ꝙ ad collationé bñficij curati faciendá habéti plura
curata non ſufficit exiſtentia diſpenſatióis niſi ꝑus ď illa con
ſtet de offi.or.ordiarij.§.in cóferédis li.eo.ſic ergo ibi impe
ditur poteſtas collatoris.ſic ꝛ hic ptás iudicis fide nó fcá
¶ Quinto hñ facit ad hanc paté de hēti.cū ꝫ in fi.nam l;
bona ſint ꝯfiſcata ꝑp exiſtentiá crimis hēſis.apprehéſio tñ
fieri nó pót niſi hoc declareꝛ ſic l; iuriſditio cóperat ex exi
ſtentia códitionis exercitiū tamen non cópetit niſi ď hoc fa
cta fide.ꝛ ſi dicas ꝙ illud ideo qꝛ caſus é quo requiriꝛ ſnia.
do inſtátia; per dec.ꝑ humani de homici.eo.li.in fi.hñ ergo
dicūt iura regri cám rationabilé ꝛ máifeſtá de offi.or.irrefra
gabili.§.ceterū.ſ.eo.ti.conqrente de vi.ꝛ ho.cle.móaſteria
de céſi.cū apoſtolus.§.ꝓhibemus de ſen.exco.ſacro cū ſim.
¶ Sexto ſatis facit qꝛ iudiciū alias eſſet impendéti quod
eſſe non debet.ff.de iudi.nos quéadmodū.penderet eni vir
tus proceſſus ex futura fide impedimenti ſicut ergo in pro
curatore ad iudicia nó ſufficit exiſtétia renocatióis iudici vꝛ
parti non inſinuata de procur.mandato licet ſufficiat i extra
iudiciali.eo.ti.ꝛ li.de prebé.dudum in fi.ſic ꝛ hoc caſu nó ſuf
ficiat exiſtentia impedimenti de illa fide non facta.hác par
tem tenet Ber.in dec.prudétiá in gl.ij.i fi.iij.iiij.ꝛ pen.i.ꝑ.
tis.ꝛ Hoſti.in eadem dec.qui dicit cóſéſum vel taciturnita
tem partiū nꝯ operari cū prorogatio de q̃ ibi loquitur Inn.
locum habeat in ordinaria iuriſditione non delegata.
¶ So.queſtio proponitur de impediméto de quo tūc exi
ſtente nunc fides fieri poteſt alias nullū dubiū ꝛ ſoluendo
diſtinguo aut impedimentū ſine ope exceptionis ipediés iu
riſditioné vel exercitiū erat perpetuum vel téporale ineuita
bili ꝛ tunc ſiue id fuerit notorium: ſiue nódū tñ nec ipſe cu;
iudex nec aliqua ptium de hoc qſtione; retulerit valet pro
ceſſus.ꝛ ſit ratio quia veru; é exiſtentia códitionis illum iu
dicem eſſe nec ſit ibi per ptes prorogatio iuriſditionis q̃ có
petebat vt dixi.ſed ſola remiſſio probationis.ꝛ ſic itellecta
ſit vera hoc caſu pria opinio Inn.ꝛ archi. Aut eſt ipedimé
tum tale in quo neceſſaria ſit exceptio.vel eſt impedimentū
icómoditatis vel volūtatis ex his caſibus nó valet ꝓceſſus
ꝛ ſit vera opinio contraria glo.ꝛ Hoſti.ꝛ huius patens eſt
ratio quia de primo oportet conſtare per exceptionem op
poſitam ꝛ probatam.ꝛ ſic reſpondetur ad dec.ſi cótrariu;.
eo.ti.quia non hoc ipſo ꝙ iudex ſuſpectus eſt dicitur ipotés
niſi pars recuſet ergo non prius exiſtit códitio clauſule iuriſ
ditionis exercitiū tráſferens in collegam. Secundo caſu in
commoditatis vt cum nó vult perdere electioné planū é ꝙ
non ex incommoditate ſed per excuſationem exiſtet conditó
ꝛ ſic loquatur dec.ſciſcitatus.ṽ.dummodo maxime cū tunc
ſubdelegare poſſit ꝛ collega teneatur clauſula nó obſtáte ſꝫ
delegatū admittere no.eo.ti.coram.Tertio caſu.ſ.volunta
tis neceſſe eſt de illa cóſtare vel ꝑ contūaciá ipſiꝰ reqſiti nó
venientis vel per apertam.reſiſtentiam vnde cum nec aliter
dicatur conditio exiſtere in hoc caſu nó prius iuriſditio col
lege defertur.ꝛ his caſibus ñ eſſet taciturnitas partiū remiſ
ſio probationis vt in primo mébro ſ; prorogatio iuriſditi
tionis in exercitio quod in delegata nó procedit vt.ſ.dixi ſe
cundū Hoſti.ex hac diſtinctione bimembri concordate ſint
opiniones ꝛ ſoluta contraria cuius diſtinctionis ꝑmū mem
brū indubitate procedit iudice ſciente impedimentū colle
ge ſed ꝛ ignorante vel dubitante videtur idem ar.l.iiij.ff.de
manu.vindicta ꝛ eorum que ſcrip.ſi poſt Inno.ꝛ hoſti.de ꝑ
ſcrip.cū ex officij.ꝛ facit quod no.de biga.nuper.ná ſi cótra
regulam qua prefertur veritas fauore ſententiarū ꝛ ꝓceſſu
um prefertur opinio:fortius vbi fauor ille concurrit cū regu
la ſtabitur regule.nec obſtat.ff.ď acqui.here.l.vétre.ꝛ.l.ult.
ff.de condi.ꝛ de.multū itereſt cum ſi.ad que reſpóde ꝑ no.
in pre.§.i.Ité hereditatis aditio plus reſpicit animū.inſti.ď
here.quali.ad finé.ff.de acqui.heredi.is qui putat.ſicut con
tractus matrimonium de ſpon.tua.iuriſdtióis exercitiū plus
reſpicit factum dummodo iure ſubſiſtere poſſit.nec obſtat
dec.

dec.cum ſuper eodem ti.quia hic voluntas ⁊ poteſtas non ſunt contraria. Jo.an.

Xceptionem lxiiij. pria glo. ponit exẽpla ⁊ rẽittit. ſcõo obijcit ⁊ põit opinionẽ quã nõ approbat ⁊ ſoluit reddendo triplicẽ rõnem regule ⁊ ſubdẽs cautelã quã improbat tertio ꝓrogat regulã ad replicationem. ¶ Jn.j.gl. ibi non ibi nõ vtiqꝫ.ſequitur eſtimatur cõfiteri de intentione aduerſarij.cũ quo agit̃ q exceptione vtit̃.⁊ ibi q hominem.§.vlt. loqtur in eo q habebat exceptionẽ ꝑpetuã ⁊ ſoluẽs repetit. ⁊ ſic non liberat̃ ab illa inefficaci obligatione q2 eadẽ res ñ parit ⁊c. ¶ Jn pria gl.ibi cõtra te.no.hec ⁊ remiſſionẽ quã ſtatim dabo.⁊ ibi quidã.vt no. in ſpe.de excep.§. viſo poſt pri.⁊ vide qꝺ de ꝑſcrip.ibi ſcripſi ſuper pria forma ⁊ ibi ⁊ ſimilibus qꝰ Dy.hic dicit nõ eſſe exceptiones iuris ſed facti vel intentionis ⁊ ibi dicit fateri ⁊ qꝺ dr̃.ff.cõmo.ſi is.§.vlt. ſit ſpeciale pp iuſtã ignorãtiã ſoluentis ne ſit in dãno ſecundũ Jo.mo.⁊ ibi ſic dicere ⁊ hoc caſu itelligit Dy.hãc regulam iducens.l.ſi qdẽ.C.de excep.ij.⁊.iij.reſponſo qꝺ nõ placet vt ſequit̃ in glo.⁊ ibi amplectẽda nec ẽ neceſſaria dũmodo ſtetur in met3 exceptiõis ſup quo vide qꝺ no.s̃.eo.li.ꝺ litis cõteſta.c.ij.in gl.añpenultia ⁊ ibi de confeſ.c.j.i.gl. ver. ad poſitiones.⁊ ibi ita replicatio ⁊ fortius vt dixi de excep. a nobis in ſumma replicationum in quarto mẽbro ⁊ in fi.ff.de excep.l.ij.

Uic regule coadaptẽs qõnẽ Gof. iij.qua ſic querebat.impetraſti cõtra me reſcriptũ papale dicens ꝙ te ꝺ poſſeſſione violẽter eiecerã citatus ꝓteſto2 ꝙ nõ intendo litẽ conteſtari nec iudiciũ ingredi ⁊ dico te falſum expreſſiſſe cũ nõ violenter eieceri ſed iudicis auctoritate vacuã poſſeſſionẽ itrauerim.q̃ritur an hec exceptio veniat vt dilatoria cõtra reſcriptũ.an vt peremptoria cõtra actionẽ. ¶ Sed huic q̃ſtioni ꝯgrue incidit veñ.xxxiiij.an ꝓteſtatõ rei dicent3 corã iudice ⁊ aduerſario ꝙ nõ iutendit litẽ cõteſtari ipediat cõteſtationem ad quã al̃s eius rñſio ſuffeciſſet. Et hanc ꝗ̃ſtionem tractando eſt ſciendũ ꝙ ſatis plene proſequit̃ illã Guil̃.in ſpe.de lit.cont.§.ij.ver.patet ex premiſſis:diſputauit ẽt illã azo docto2 noſtri iuris bonoñ. cañ.⁊ dominus meus in legibus dñs Mar. ſil̃.ſed pp ſcripta in pre.§. p3. ¶ Breuiter ꝑtrãſibo premittens per quos diſputata fuit. ⁊ ad negatiuã p2io ⁊ ad affirmatiuã ſecundo inducã quod tres doctores allegant.tertio ponã quatuo2 ſolutiones ex ꝯmẽdo q̃ placẽt. ¶ Et ꝙ nõ ſit facta ꝓteſtatio allegat̃.s̃.de ſpon.tua.s̃.quod me.ca.c.j.xxxj. q.ij.lotarius.xxviij.di.diaconi de reſti.in ite.c.ij.circa finẽ de offi.o2.paſtoralis ꝺ elec. cumana.ff.quibus mo.pig.vl̃ hypo.ſol.ſi debito2.§.j. ſecundũ Bar. ibi ꝑ proteſtationẽ remanet ius pignoris ſaluum credito2i ad idẽ.ff.de vſufruc.ſed ⁊ ſi qd.§.fi.vbi cõmoditas doliorũ nõ ꝑtinet ad legatariũ q2 teſtato2 dixit ſe nolle ad eũ pertinere ad idem.ff.de neg.geſ.neſennius vbi ꝓpter proteſtationẽ mater repetit iṗenſas. Jtẽ ſicut in ſententia req̃ritur animus ſententiãdi.ff.de arbi.q̃lẽ.ita ⁊ in cõteſtatiõe animus conteſtãdi.ſ3 ꝓteſtatio cõtrariũ animũ oñdit.ff.de pac. iuriſgẽ.§.qꝺ fere.ergo ꝑ ipſam ipeditur conteſtatio ſm bar. ad idẽ.ff.de cõdicillis.conficiunt̃.§.fi.ff.de le.i.ſi mihi.§.interdũ ⁊.l.ſi ita ſit ſcriptũ ſecũdũ guil. ¶ Ad cõtrariũ adducit̃ de conſti.cũ.M.de ap.ſollicitudinẽ in fi.que tamen facit ꝓ prima parte vt ibi ſcripſi ſup glo.fi.nã facto videtur renunciare proteſtationi.eo.ti.dilecti ⁊ q̃ñqꝫ cõteſtatur litẽ qui id nõ intendit.s̃.de dolo.⁊ cõtu.prout. Jte3 cum ſibi videatur cõtrarius faciendo cõtra proteſtationẽ nõ ẽ audiendus de preſump.litteras.C.de mu.patri.ꝓfeſſio lib.x.ſecũdũ Bar. ¶ Adducitur ad idẽ.ff.loca.l.antepenultima.§.locato2.C. de re iudi.ad ſolutionẽ. Jtẽ ar.ff. de cõdi.indebi.ſi quis ſciens vbi animus nil operatur ad idẽ.ff.de condi.ob cauſam.ꝺ di.§.ſi qs quaſi ſtatu liber.⁊.C.eo.l.ſi repetẽdi.⁊.ff.qbꝰ mo. pig.vel hypo.ſic.§.pſt.⁊ qd dicant iſte leges vide ſup.ꝺ.p3 .ff.de condicill̃.diui.§.l3.poſterio2a.n.ꝑo2ibus derogant vt ibi ⁊.C.de pac.pacta nouiſſima.ff.e.ſi vnus.§. pacius ne.de le.i.ſi mihi.§.in legatis. ¶ Secundo dixit litis cõteſtationẽ nõ factam q2 iudex ⁊ aduerſarius tacẽdo vident̃ ꝯſentire ⁊ dicit Tan. ſic tenuiſſe ſe ⁊ hug.⁊ accur.ſic ſibi reſpondiſſe ſ3 ipſe accur.q hoc no.C.de litis cõteſ.l.vni.in glo.ij.non innititur ꝑdicte rõi de cõſenſu iudicis ⁊ aduerſarij. Jdem dico de Ber.q hoc no.de lit.cõteſ.c.vni.⁊ Uinc.de ele.cumana. tenuit ẽt idem azo legiſta. Dicit Mar. qbuſdã videri ꝙ ſi iudex ꝓteſtationẽ admiſit nõ ſit facta conteſtatio. Nec obſtat ꝙ poſtea ſup ꝑncipali rñdit:q2 cũ ꝓmiſſa ꝓteſtatiõe rñdiſſe vi.q2 q̃ in prefactiõibꝰ dicuntur in ſeq̃ntibus repetita videntur:⁊ ſubiecta ſunt talia q̃lia ꝑdicata ꝑmittũt.ff.de. ver.obl.titia.§.idẽ reſpondit. Nec obſtant leges ꝑ eũ in cõtrarium allegate q2 nulla ibi preceſſit proteſtatio. ſi ãt iudex reprobauit ꝓteſtationẽ tũc dicat̃ facta cõteſtatio.ff.de neg. geſt.ſinaũt.§.ſi quocũqꝫ mõ .ff.de ꝯpen.qꝺ in diẽ.§.ſi rõne de ꝯrio in.tute.l.j.§.qd ergo.vbi per iudicis reprobatione3 aufertur aucto2i cõmoditas agendi ita ⁊ h vtilitas ꝓteſtandi.hec ſm guil.in pre.ver.p3.fuit opinio Ja.bal.q itellexit iudicẽ admitte͛ ſi non reprobat dato ꝙ exꝑſſe nõ admittat ſed taceat allegat ẽt Guil.de cẽſi.olim.⁊ hoc ipſi guil.placet.ſ3 predictus mar.idiſtincte ideſt nõ diſtincto an iudex approbet vel nõ tenuit litẽ nõ cõteſtatã q2 reus d3 hẽre animũ cõteſtãdi in autẽ.de exhiben.reis.§.illud.ſed ex quo ꝓteſtatur deeſt animus.ff.ꝺ pac.iuriſgẽ.§.quod fere.nec obſtãt ꝑdicte leges ſinaũt qꝺ in diem ⁊.§.qd ergo.q2 ideo obſtat ibi exceptio rei iudicate q2 lata fuit ſñia ſup illis ſup qbus lis fuit cõteſtata nã reus aſſerẽdo ſe vti hõa iſtãtia ⁊ poſtea obijciendo exceptionẽ cõpenſationis vr̃ oẽ auxiliũ ſibi cõpetẽs in iudiciũ deduxiſſe.vñ nõ mirum ſi in illis legibus obſtat exceptio rei iudicate. Jnducit ẽt gl.aut3.q ſemel .C. quomõ ⁊ qñ iu.q̃ incipit.ſ.talis:que dicit ꝙ iudex nõ põt cogere reum preciſſe ad rñdendũ. S3 ſi dicãus ꝙ reprobatio iudicis opetur ꝙ fieret ꝓteſtatio:iã ſequeret̃ eum poſſe cõpeller̃ ad rñdendũ ſ3 ſi litem nõ cõteſtet̃ fiet miſſio ꝯ eũ vt in gl.pre.⁊ hec ſolutio domini mei mihi placet ꝯiuncta diſtinctiõi Azo. q̃ ſequit̃. De acto2e tenẽt idẽ Ja.de ra.⁊ alij qui l3 poteſtet̃ cõtra ꝓteſtationẽ rei cũ cõteſtatio litis ab animo rei procedat vt dixi ꝓteſtatio acto2is animũ rei non tollit ⁊ ſic lis cõteſtata non erit.hoc põit Cy.in pre.l.vni.C.ꝺ lit. cõteſ. Azo docto2 noſter de quo.s̃.tenet idẽ per rationẽ animi q neceſſarius eſt vt ſupra allegat̃ de elec.dudũ.ij.de lit.cõteſ.c.vni. ⁊.C.eo.ti.l.vni.⁊ maxime ſi rñſio facta fuit icõtinẽti poſt ꝓteſtationẽ q2 ineſſe vr̃.ff.ſi cer.pe.lecta.s̃.de elec.officij.ſed ſi ex interuallo ꝓteſtationi renũciaſſe vr̃ de offi.delega.gratu3 hoc dictum placet hoſti.vt p3 in diſtinctione quã poſui.s̃.de cõſti.cũ.M.ſup glo. hic ergo.qũo autẽ reſpõdet̃ ſm Jnn. ad id ꝙ opponitur ꝓteſtatione3 cõtrariã facto ſcripſi i pre. dec.vni.de lit.conteſ.ſuper gl.⁊ in regula in gnãli.ſ.eo.i pſt. colũ.ꝺ.ſed q̃ro. ¶ Nunc redeundo ad principalẽ queſtionem Gof.in qua breuiter allegat̃ ꝓ ⁊ cõtra ponitur ſolutio ⁊ ipſius declaratio. ¶ Et licet videret̃ ipſa q̃ſtio ſopita ꝑ ea que dicta ſunt.s̃.ipſe tñ ad partẽ ꝙ admittat̃ vt dilatoria ⁊ ad elidendũ reſcriptũ nõ ad o2dinãdum iudiciũ iducebat ꝙ ꝓteſtatio im multis caſibꝰ multũ operabatur ⁊ defendebat ne noceret ꝙ agebatur.allegabat.xxviij.di.diaconi ⁊ iura.s̃.in prin.allegata. Jn cõtrariũ inducebat ꝙ iſta cõtingit principale negotium:ergo admittẽda vt perẽpto2ia ⁊ ſic fit litis cõteſtatio.C.de ꝑſcrip.lon.tẽ.l.ẽpto2.C.de excep.ſi qdẽ.ff.de interrogato2ijs ac.l.ſi filius.§.exceptionibus h3.n. fieri cõteſtatio ꝑ narratione3 negocij ꝑncipalis.C.de lit.cõteſ.l.vni.C.de iudi.rem nõ nouã.nec dici põt iſta dilatoria q̃ ꝑcedẽh3 litis conteſtationẽ.C.de p2oba. exceptionẽ.iij. q. vj.§.exceptio.ff.de adul.ſi maritus.§.ꝑſcriptiones nec multum operatur in hoc caſu ꝓteſtatio pp facti repugnantiam ſicut ſi clericũ irato anio percutio poſt verba iniurioſa ꝓteſtãdo ꝙ non facio animo iniuriandi excõicationis vinculũ nõ

euado cum veruʒ ſit quicquid proteſtoꝛ te paſſum iniuriaʒ.
ff.de iniurijs.eū q.§.ſi iniuria allegat ēt ꝺ ↄſti.cū.M.Itē
ſi dicā me nolle intrare iudiciū tñ aliqd ꝓpono de negotio
principali ſit ↄ̄teſtatio vel q̄ſi de do.ꝛ cō.ꝓout.
¶ Soluendo dicebat ꝙ quotiens i iudicio qs ꝓponit ex-
ceptionē q̄ ex ſui nā ſapit perēptoꝛiā ſi ꝓteſtaꝶ ſe nolle liteʒ
conteſtari vel iudiciū ordinare ſʒ reſcriptū elidere ꝛ cāʒ dif
ferre iudex nō audiet illū tanquā ſibi ↄ̄riū p dec. ſollicitudi
nē de ap.in fi.C.de furtis.l.j.ff.q̄n ap.ſit.l.ij.§.j.aduerte nō
dicas ſolutionē reſiſtere his q̄ dixi in ꝓxima q̄ſtione non.n.
dicit ipſe litē ↄ̄teſtatā non obſtāte ꝓteſtatione ſʒ dicit ꝙ iu
dex non audiet illū id eſt coget eū litē conteſtari.non dico
ꝓ̄ceſſe vt ēt dixi in ſolutione mar.ſʒ per iuris remedia.ſ.miſſi
oneʒ in poſſeſſionem vñ ꝓout no.i dec.ij.ꝺ lit. ↄ̄teſta.ſ̄.eo.
li.ipſe gof.tēuit per perēptoꝛiā nō fieri ↄ̄teſtationē litis vt
ibi diffinitum eſt. placet ergo eius ſolutio ſic itellecta cui eſt
ſimile quod dixi de ap.ſollicitudinem ſuper vlt.glo.

Xeo non debʒ.xxxviij.Pri
ma glo. ponit exē
pla ſecundo dicit tria debere concurre
re ꝙ perſeueret ꝙ nō rōne officij nō fa
ciat ꝛ ꝙ idē ſit capitulū.tertio inducit
ↄ̄coꝛdantias ꝛ ſimile. q̄rto ↄ̄uertit re
gulā.¶ In pꝛīa glo.ibi alia.dicit idem
qꝺ.§.meminiſſe ꝺ quo.ſ̄.ꝛ ibi ſi quis iuſ
iurandū.loq̄tur in illo qui iuramentū mihi detulit ꝛ poſtea
reuocauit ꝛ nūc iterū vult deferre ꝛ ibi.l.vlt.canoñ.in ꝺ.ſ̄.
pꝛoxie allegato.ꝛ ibi iulianus ait ſi iudex in totū vel in par
tē eſt hēs litigatoꝛis daꝶ alius iudex.ꝛ ibi cum in fundo mu
lier ꝓpꝛietaria ex facto mariti non vtentis vſufructu illum
conſecuta nō opponit marito culpā ex qua lucrata ē.ꝛ ibi ſʒ
ſi iō.repellitur ſocer agēs de dote q̄ in redēptione ipſius de
vinculis fuit ipenſa. ¶ In pꝛīa glo.ibi ſuccubuit hoc dicit
qꝛ ſi obtinuiſſet certū eēt ex illo legata nō deberi vt in.l.ſta
tim allegata.§.ſi ex cā ꝛ.l.titia.ꝛ vt dicit Hy.dicēs teſtamē
tuʒ ioſſicioſuʒ dicere videtur teſtatoꝛē nō ſane mentis.ff. de
inoffi.te.l.ij.ꝛ.l.titia ꝛ de le.j.l.patronus.§.fi.ꝛ ↄ̄ſequēter
innuit nec eū heredē iſtituere nec legata reliquere potuiſſʒ
ꝛ ibi ante ſñiaʒ.ꝛ ſic ēt reſpōdetur ad.l.poſt legatū.ff.ꝺ his
qui.vt indig.vel aliud ē dicē teſtamentū falſum vel ioſſicio
ſuʒ ꝛ aliꝺ minus ſolēne qꝛ pꝛio caſu ꝑſeuerando pdo lega
tum ſcꝺo rō qꝛ primo caſu ipugno nō ſolū inſtitutionē ſʒ ēt
legata.ſʒ in ſecūdo nō cū ex minus ſolēni volūtate ideſt nō
ſufficiente ad inſtitutionē poſſint legata deberi.Hy.ꝛ eſt ſi
mile qꝺ de reſcripto ſcripſi.ſ̄. de iureiur.c.vlt.in.j.glo.ꝛ ibi
no.Ber.h Io.mo.allegās verba itelligēda cū effectu ꝺ cle.
non reſi.relatū.h allegatio nō videtur bona qꝛ effectū non
habuit qui ſuccubit ſed intellexit effectum ex ꝑſeuerantia.

Ec regula facit ad queſtionē quā di
ſputaui poſt dn̄ū Pal
meriū de pagano iudeo vł heretico q fidē ꝛ ec
cleſiā ipugnant vt ex nullo eccleſie ſacramēto co
gnationē ſpiritualē ↄ̄hant erat autē q̄ſtio talis baptizauit
ſeu leuauit iudeus paganus vł hereticus q̄riꝶ an ex hoc oꝛia
tur ſpiritualis cognatio queſtio tñ Palmerij fuit ſolū ꝺ he
retico. ¶ Inducentur pꝛio ad affirmatiuā quqʒ ſecundo ad
negatiuā ſex.tertio ſolutio poniꝶ ꝛ ↄ̄trarijs reſpōdetur.
¶ Nō oꝛiaꝶ in effectu hoc ſolū iducebat ꝙ baptiſmus tʒ ꝺ
ↄ̄ſe.di.iiij. ↄ̄ſtat ꝛ capitulis ſe de ſum.tri.c.j.§.ſacramētū.
¶ Pꝛobaꝶ aliter ſecundo ꝛ ſic.per actū q ipendiꝶ in paga
no leuando.ſ.puerū de cathecilmo ↄ̄trahitur ↄ̄paternitas
ꝛ cognatio de conſe.di.iiij.in cathecilmo de cog.ſpiri.c.ij.li.
eo.ꝙ cathetizatus adhuc paganus ſit pʒ.ea.di. cathecumi
nū.ergo ꝛ p actū quē paganus ipēdit leuādo vel baptizan
do eadē cognatio ↄ̄trahetꝶ. ¶ Tertio certū eſt ꝙ p matri
moniū contractū a nō baptizato ↄ̄trahitur bigamia.xxvj.
di.deinde ꝛ.c.acutius ergo ꝛ cognatio. ¶ Quarto viro le
uāte ſit vxoꝛ ipſius ↄ̄mater.xxx.q.iiij.c.j.ꝛ.c.ſi quis vnus.ꝺ

cog.ſpiri.martinus q̄ tñ viro pagano poſſet eē nō baptizata
ꝛ viro catholico poſſe eſſe heretica vt ꝺ diuoꝛ.quāto ꝛ.c.
ſequenti. ¶ Quito nō ſolū ſacramētalia ↄ̄ferunt heretici ſʒ
ēt ſacramēta nō ſolū baptiſmū ſʒ ēt alia qꝺ patet.j.q.j.dn̄ꝰ
ꝺclarauit.ꝛ ſatis no.ix.q.j.in ſumma.ꝛ patet de ſciſma.c.j.ꝛ
de ſacramentalibus pʒ de ſacra.nō itē.c.ij.ſepultus.n.p ma
nus ſciſmaticoꝛū nō exhumatur vt ibi.ex quibꝰ concluditur
cognationē ↄ̄hi. ¶ In ↄ̄trariū iducebat Palmeriꝰ quia
licet baptiſmus valeat tñ eſt in detrimentū ↄ̄cedentis ꝛ illi
us reſpectu deus illud deteſtatur.j.q.j.qꝺ quidā ꝛ.c.odit.ꝛ
.c.maledicā.vnde ergo demereꝶ honoꝛē ſpiritualis cogna
tionis nō habeat. ad idē de ↄ̄ſe.di.ij.pꝛo dilectiōe in fi.ꝛ eēt
abſurdū ꝙ inter fidelē ꝛ infidelem nō eēt diſſimilitudo idu
cit de ſumma trini.c.ij.ꝺ.nō.n.Itē per idē.c.in fine patet ꝙ
diabolus eſt ipſoꝛū pater q̄re filios ſpirituales ꝛ ſic diaboli
nepotes habere nō poſſunt cū in baptiſmo renuncient dia
bolo ꝛ pōpis eius ſm̄ Pal. ¶ Secundo ↄ̄ſtat ꝙ nedum
pagani ſed ēt heretici dicūꝶ mēbꝛū abſciſuʒ ab eccleſia.xxiij.
q.vij.quēadmodū nec participāt ēt ſacramētalibus. inde ē
ꝙ ſepulti in cimiterio eccleſie exhumātur ꝺ heretici.c.ij.j.re
ſpōſo.li.eo.Itē ſpiritualis bñficij collatio ad ipſoꝛū preces
facta non valet vt ibi in.§.ad hoc multomīus ſpiritualis co
gnatio q̄ ſacramētalioꝛ eſt. ¶ Tertio ſic pꝛobaꝶ.patrini de
bēt eſſe iſtructoꝛes ſpiritualiū filioꝛū i fide ꝛ moꝛibus vt pʒ
de conſe.di.iiij.nos aūt.ꝛ facit qꝺ ibi no.ſed iudeus ꝛ paga
nus fidē nō ꝑdicit hereticus illaʒ nō ſeruat ꝛ ſic nec ab illis
inſtrui poſſunt ad hoc.xxxvij.di.relatū ibi:ab illo oʒ ſcientiā
adiſcere ſcripturaꝝ q eā q̄ a maioꝛibus ſecundū veritatem
ſibi traditā ſeruant. ¶ Quarto vbi damus ſpiritualē pa
trē:ē prius dare ſpiritualem:predicti nō ſunt tales ergo ꝛc̄.
¶ Quinto ſatis facit qꝛ infideles non acq̄rūt ius quaſi ſpi
rituale.ſ.patronatus.xvj.q.vij.quicunqʒ.ꝛ.c.frigentius vbi
no.ꝛ dixi de iure pa.nobis in pꝛin. ergo nec vere ſpirituale
qualis eſt hec cognatio. ¶ Sexto chriſtianus nō pōt eſſe
ſub tēpoꝛali viculo ſeruitutis iudei vel pagani: multomīus
ſub ſpūali viculo cognatiōis ar.ſ̄.q fi.ſint legi.p venerabilē
ꝑmū ꝓbaꝶ.liiij.di.fraternitatē de iude.c.j.ꝛ vlti.ex qbus ↄ̄
cludiꝶ cognationē nō ↄ̄hi. ¶ So.dicit Pal.per ꝑmā ratio
nē hereticū baptizantē vere ſpiritualem patrē cū pnerū do
mino ſociauerit.mihi placet h dictū in heretico non ſolū ba
ptizante ſʒ ēt leuante quia per ſacramētū baptiſmi qꝺ habet
nec illud perdit p hereſim de ↄ̄ſe.di.iiij.oſtenditur ꝛ.c.nul
lus de diuoꝛ.quāto.ē quo ad habitū ꝺ coꝛpoꝛe eccleſie. liga
tur etiā ↄ̄ſtitutiōibus ꝛ ſic ſpiritualē cognationē ↄ̄trahit.
¶ Per eādē rationē conuerſam ſecus credo in pagano ꝛ
iudeo.Circa qꝺ ē ſciendū ꝙ ſicut carnaliter qs naſciꝶ ex pa
tre ꝛ matre ſic ſpiritualiter naſciꝶ ex deo ꝛ eccleſia matre qꝺ
colligitur.xij.q.ij.qui abſtulerit.xj.q.iij.ad menſaʒ.ꝛ ex no.
de biga.debitū.ↄ̄ferens āt ſacramētū gerit vicem typū ꝛ p
ſonā dei ad id.j.q.j.ſicut chriſtus ꝛ.c.intra de conſe.di.iiij.a
quodā ꝛ.c.ſe.ſuſcipiēs autē aut leuans gerit ꝑſonā ꝛ typū
eccleſie ad hoc de ſeruti.c.vni.ex quo colligitur rō quare nō
baptizatus baptizat.ſed in baptiſmo nō ſeruat quia nō bap
tizatus eſt creatura dei cuius typū gerit baptizās vt dixi nō
tñ eſt mēbꝛū eccleſie cuius typū gerit leuans vtroqʒ tñ caſu
qꝛ expers eſt ſpiritualis vite in quā pꝛimū homo per baptiſ
mū renaſciꝶ nullā ſpiritualē cognationē:cū illius capax non
ſit ↄ̄trahē pōt:ꝛ ſic puto itelligendū de ↄ̄ſe.di.iiij.in baptiſ
mate ꝛ qꝺ ibi no.ꝛ qꝺ no.xxx.q.j.c.j. ¶ Et p hoc ſit reſpō
ſum ad pꝛimū contrariū fateoꝛ.n.non baptizatū baptizare
ꝛ per ipſum quaſi per lapideū cānale tranſfunditur ſacramē
tū in baptizatū.j.q.j.ſi fuerit.nec ſemp ſequiꝶ ſacramētū ba
ptiſmi ōis ipſius effectus vt pʒ in ficte baptizato.j. q.j.ſicut
ficte de bap.maioꝛes. Ad id qꝺ dicitur ꝺ cathecilmo:reſpō
deo illud verum pꝛo eo ꝙ cathecilmū recipiēs pꝛoperat ad
baptiſmū ꝛ ſunt cathecilmi de pꝛeludijs baptiſmi de ↄ̄ſe.
di.iiij.poſtq̄ʒ ꝛ.c.ſe.ꝛ nō.eo.ti.contracto.Ad id qꝺ diciꝶ de
bigamia rñdeo ꝙ ꝓcedit ex.l.diuia vt pʒ.j.ad Timoth.iij.
ꝛ ad Titum.j.q̄ bene ligat non batizatos.Id quod diciꝶ de
vxoꝛe nō baptizata nego verū per rationē pꝛedictaʒ ꝛ dico
iura

iura de eo loquentia intelligi de coniuge baptizata. ⁊ conce do argumentum in heretica ꝑ ſcripta in principio ſolutiõis per que etiã cõcedo vltimũ argumẽtum quod quo ad hereticũ ſolutioni concordat. ⁊ per predicta pateat ꝙ ſi ſola in capacitas non baptizati impedit cognationem contrahi vbi miſceas chriſtianum pagano ſiue in eodẽ actu leuandi ſiue altero baptizante dicas alterum leuare. ſemper cum chriſtiano contrahitur vera ſpiritualis cognatio. regulariter eni nõ vitiatur vtile per inutile adiectum eodem titu. vtile.

¶ Regule iuris ciuilis huius littere. E. ſunt he.

Jus eſt nolle qui poteſt ⁊ velle.

X penalibꝰ cãis nõ ſolet i patrẽ de peculio actõ dari.

A q̃ raro accidũt ñ temẽ agẽdis negocijs cõputatur.

A eſt nã cauillationis quã greci ſic appellãt vt ab euidenter veris per breuiſſimas mutationes diſputatio producatur ad ea que euidenter ſunt falſa.

A ſola deportationis ſñia aufert q̃ ad fiſcũ pueniunt.

Et ſi nihil facile mutandum eſt ea. ſolemnibus tamen vt equitas euidens poſcit ſubueniendum eſt.

A q̃ i ptes diuidi nõ pñt ſolida a ſinglis hẽdibꝰ dñt.

¶ Jn re dubia benigniorẽ iterpretationẽ ſequi nõ minus iuſtius q̃ꝫ tutius. expreſſa nocent nõ expreſſa no nocent.

A que dari impoſſibilia ſunt vel quia in rerum natura non ſunt pro non adiectis habentur.

X qua perſona quis lucrũ capit eius factũ pſtarꝭ dꝫ.

Actum legitime

lxxiij. iſtud legitime ꝯprehendit factum ⁊ modũ vt. ſ. factum in ſe ſit legitimũ ⁊ ſine peccato ⁊ legitimo modo factum. Jo. mo. qui dicit de h duplici defectu vel profectu hẽri de reſtitu. ſpo. piſanis de renũci. dilectus.

¶ Prima glo. dicit vnde ſumpta ⁊ ponit exempla ⁊ inducit regulam conuerſam. Secũdo no. ꝙ dicit non retractari nõ dicit non impediri per quod ſoluit contraria.

¶ Jn prima gl. ibi. l. j. non eſt nouum vt que ſemel vtiliter conſtituta ſunt durent: licet ille caſus extiterit a quo initium capere non potuerũt. ⁊ ibi adoptiuꝰ. adoptiuꝰ ẽt emãcipatus eã que fuit vxor patris adoptiui ducere nõ põt quia nouerce locũ hꝫ: tñ ſi prius duxerat repudiatã ab illo ⁊ poſtea adoptetur licite ſunt nuptie vt in. l. ſi qua. ⁊ ibi ſi a me. vide infra ⁊ ibi ſi aliter: alſs in. l. ij. ⁊ dicit iudicium ſolui cũ iudex litigatori ſuccedit. ¶ Jn prima glo. ibi ne furioſus. Dy. allegat. ff. de his qui ſui vel alie. iur. ſunt. l. patre furioſo. ⁊ dat ſilẽ exẽplum de eo q fecit teſtm̃ quod non vitiatur per eius furorẽ ſuperueniẽtem. ff. de teſta. ſi is cui ⁊ de bo. po. ſecũdũ tab. l. j. §. ſufficit allegat ẽt pro concor. ff. de aqui. hẽ. ſi ſeruuꝫ quia. §. vlt. ⁊ ibi factũ erat ⁊ pfectum ſecus ſi incohoatum ⁊ ſic loq̃ntur contraria. ff. de ſeruitu. l. ꝓ parte. ff. ver. ob. ſi ſub vna. §. ſi qs viã. ff. ſuſpe. tu. poſt finitam. ff. de lib. agnoſ. l. iij. §. qꝛ ſecũdũ Dy. q per h arguit ꝙ ſi poſt incohoatã inquiſitionẽ añ ſñiam ſupueniat ordinarius accuſator: quieſcet inquiſitio. ſecus poſt ſñiam niſi probaretur ꝑuaricatio. ff. de ꝑuari. l. iij. de li. ho. ex. l. iij. §. ſic tamẽ poſtea ⁊ de accu. l. ſicut. §. idem: ⁊ de adul. ſi maritus. §. ſi autem. ad h vltimũ vide quod no. in ſpe. de inquiſi. §. nunc videndum ṽ. vlt. queritur. ⁊ plenius dixi i. §. nunc tractemus ſuper ver. porro. ſi per id quod primo dixi ſoluuntur etiam contraria que ſignat Jo. mo. de deci. quemadmodum. ẽ. de iureiur. de deci. ſi pauper eod. lib. de preben. nam in qualibet illarum factum licet incohoatum eſſet non tamen erat pefectum.

Ec regula

facit ad queſtionẽ quã diſputaui de electore vel teſte qui excõicanꝭ poſt votum depoſitum vł poſt iuramentum que ſic proponebatur. Florentinus canonicus poſt depoſituꝫ votũ in ſcrutinio iã publicato ⁊ teſtis qdã poſt iuramẽtũ pſtitũ excõicaꝭ ab hoie vł a iure vł econuerſo. ſ. cum prius excõicati eſſent poſtea abſoluuntur. poſtea primus eligit. ſecundus dictum ſuũ depõit. de predictis electione ⁊ atteſtatione diſputãdum ẽ an valeant.

¶ Ne faciamus octo ptes in his quattuor q̃ſtionibus hũc ordinẽ teneamus ꝙ in oibus his queſtionibus allegamus primo ꝓ inſpiciendo principio primo. ſ. ſtatu eligentis vel teſtificantis. ſecũdo in his oibus allegabimus pro fine iſpiciendo ⁊ vltimo ſtatu predictorum ⁊ i parte prima probabimus duo. prio ꝙ ſuperueniens excõicatio non impediat electionem vel teſtimonium. ſecundo ꝙ ſuperuenienti abſolutiõe non cõualeſcat votũ depoſitum vel pſtitum iuramentum. ¶ Ad primũ inducenꝭ quatuor. ſ. nouum caſuũ ſimilitudo. ſecũdo pficiendi neceſſitas. tertio abſurditatis ⁊ fraudis euitatio. quarto hec regula.

¶ Circa primũ video ꝙ ſuperueniens diuortium non impedit prius cõceptum: nec ipſuꝫ partum poſtea natũ iudicamus illegitimũ qui fi. ſint le. cum inter. ſic nec ſuperueniens excõicatio vitiabit votum depoſitum vel preſtitũ iuramentum maxime cum illi actus videantur indiuidui ⁊ ſe habere primũ ad vltimũ ſicut conceptus ad natiuitatẽ quare ipedimentum poſt incohoationẽ ſuperueniens nocere nõ dꝫ. facit quod no. vij. q. j. nihil de cele. miſſa. de homine per inno. ⁊ moder. de ſen. excõi. nuper. ⁊ hoc ſic fortificatur. ſi quis ichoauit contra ſuperiorẽ ſuum iter ad papã ad impetrandũ ꝙ excõicato nõ licet de reſcrip. c. j. li. e. ſi poſtea ille ſuperior illũ excõicat: p illã excõicationẽ nõ ipediꝭ ipetratio ⁊ h facit iter incohoatũ de appella. dilecti. ſic dicã excõicationẽ nõ impedire electionẽ vel teſtimoniũ iã incohoatũ vt ponit thema nã ⁊ incohoata iuriſditio ordinaria delegata ⁊ conſeruatoria durat his caſibus quibus extingueretur ſi incohoata non fuiſſet. ff. de iudi. ſi quis poſtq̃ꝫ ⁊. l. vbi. ⁊ de iuriſdi. om. iudi. cuꝫ quidam de fo. compe. propoſuiſti de offi. lega. c. fi. de offi. dele. c. fi. li. eo. hinc eſt ꝙ negociorum geſtor ⁊ ſocius poſt mortem domini ⁊ ſocij incohoata perficit lꝫ nouã nõ incipiat. ff. d neg. geſt. nã ⁊ ſeruus. §. ſi viuo. ⁊ pro ſocio. l. heres ſocij. ſic ⁊ iudex cecatus. ff. de iudi. l. cecus. ⁊ no. de re iudi. c. fi. li. eo. ⁊ religioſus notarius perficit rogationes incohoatas lꝫ nouas non faciat de hoc no. de here. vt officio. §. ad conſcribendas li. eo. per que cõcluditur ꝙ licet his de quo queritur predictos actus incohoare non poſſit illos tñ perficere poterit. ad quod ſatis facit. l. is qui. ff. de publi. iudi. in fi. vbi accuſationem incohoatã pficit qui illam de nouo nichoare non poſſet nam ſi ante interdictum aliquid facere ceperam poſt interdictũ illud perficio ſine pena. ff. de publi. ⁊ vec. l. cum inſule que alias incipit ceſar. ⁊ dixi de cõſti. c. ij. ſic i propoſito dicam de excõicationis interdicto nam etiam prohibitus facere poteſt reficere multo fortius perficere ꝙ minus eſt vt patet ad ſenſum primũ patet de iude. iudei ⁊. c. cõſuluit. ⁊. C. de iude. l. fi. ¶ Secũdo probat h neceſſitas que artat perficeꝭ incohoata: certũ eſt ꝙ poſt publicatũ ſcrutiniũ acquiſitum eſt ius nominatũ ita ꝙ neceſſe ẽ illud eligi de elec. publcato. ⁊ facit ſatis qđ ibi dixi in. x. queſtione. Jtem cogitur teſtis deponere maxime poſt preſtitum iuramentuꝫ. nam ⁊ h iurat vt patet ex no. de teſti. fraternitatẽ. ſed licet prohibeaꝭ excõicatus voluntariã electionem facere nõ tñ neceſſariã ⁊ idem d teſte. nã poſt incohoatũ iudiciũ fam. herciſ. neceſſariã alienationẽ facit q voluntariã facẽ non poſſet. ff. fam. herciſ. alienationẽ. ad idẽ. C. de admi. tu. cũ quedam cum ſuis cõcor. ff. de ali. mu. iu. cã fac. l. ex hoc. §. fi. Jtẽ ſicut reliq̃ debita ſic ⁊ iſtđ poterit peti ab excõicato de iudi. intelleximus de excep. cuꝫ inter cum ſilibus. hic eſt ꝙ neceſſariã receptionem canonici faciunt excõicati de reſcrip. c. capitulũ qđ intellige vt dixi de preben. pro illorũ. ¶ Jtẽ excõmunicatus conuentus recuſare poteſt iudicẽ ⁊ tũc eligere poterit arbitros. Jtẽ ſi appellat in appellationis cã ipetrat ⁊ eligit delegatos. ẽ. co. li. de reſcrip. c. j. ſicut ergo illas electiones facit quaſi neceſſarias ſic ⁊ iſtam facere poterit. nã ⁊ alias video quod iuriſditio que alſs periret. ſ. morte delegantis re integra durat ratione iuris iam queſiti per gratiam factã. ẽ. co. li. de offi. dele.